

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Грінченко Р. В.

(підпис)

«__» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою Економіка підприємства та організація
підприємницької діяльності»

на тему:

«ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «БМУ-3»»

Виконавець:

студентка факультету економіки
та управління підприємництвом
Зайцева Марина Ігорівна
(прізвище, ім'я та по батькові)

Науковий керівник

к.е.н., доцент
Орленко Ольга Михайлівна
(прізвище, ім'я та по батькові)

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ПЕРСОНАЛУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Поняття персоналу та його роль на підприємстві.....	5
1.2. Структура персоналу та підходи до його класифікації.....	10
1.3. Сучасні підходи до оцінки ефективності використання персоналу підприємства.....	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ НА ТОВ «БМУ-3»	24
2.1. Загальна характеристика ТОВ «БМУ-3».....	24
2.2. Оцінка діяльності ТОВ «БМУ-3».....	31
2.3. Аналіз ефективності використання персоналу ТОВ «БМУ-3».....	40
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ РОБОЧОЇ СИЛИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «БМУ-3»	47
3.1. Мотиваційні програми та стимулювання працівників.....	47
3.2. Запровадження сучасних технологій та автоматизація процесів.....	52
ВИСНОВКИ	59
Список використаних джерел	61

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасному світі ефективне використання трудових ресурсів на підприємстві стає ще важливішою, оскільки вона стосується ключових аспектів успішності та стабільності бізнесу. Висока ефективність працівників відіграє стратегічну роль у досягненні конкурентних переваг на внутрішньому та зовнішніх ринках, а також забезпеченні перспектив для зростання в умовах глобалізації.

У контексті складних викликів, з якими стикається наша країна, оптимізація та максимізація використання людського капіталу стають необхідними умовами для економічного зростання, соціального розвитку та зміцнення позицій на міжнародній арені.

Саме тому, тема даної роботи має важливе значення, оскільки вона відображає не лише загальні виклики, а й свідчить про необхідність покращення ефективності персоналу на підприємстві. З цією метою, важливо розглянути персонал як один із ключових показників діяльності підприємства, який має вплив на результативність.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження сучасних підходів підвищення ефективності використання трудових ресурсів ТОВ «БМУ-3» та розробка рекомендацій щодо підвищення їх продуктивності.

Відповідно до мети, було поставлено наступні завдання:

- визначити сутність поняття «персонал»;
- дослідити структуру персоналу та різні класифікації;
- узагальнити сучасні підходи до оцінки ефективності використання персоналу підприємства;
- надати загальну характеристику товариству з обмеженою відповідальністю «БМУ-3»;
- проаналізувати діяльність ТОВ «БМУ-3»;
- провести аналіз ефективності використання персоналу ТОВ «БМУ-3»;
- надати рекомендації щодо підвищення продуктивності робочої сили на ТОВ «БМУ-3»;

- оцінити економічну доцільність запропонованих заходів.

Об'єктом є трудові ресурси як фактор підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «БМУ-3».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних аспектів підвищення ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві.

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи були використані такі методи як теоретичного узагальнення, спостереження, деталізації та синтезу, графічний, порівняння та логічного узагальнення, розрахунково-аналітичний, економіко-статистичний.

Інформаційна база дослідження представлена науковими публікаціями вітчизняних та закордонних вчених, матеріалами конференцій та навчальними посібниками. Крім того, для аналізу діяльності ТОВ «БМУ-3» було використано певний перелік документів, а саме: форма №1 (звіт про фінансовий стан), форма №2 (звіт про фінансові результати), форма №1-ПВ (звіт із праці), положення про планово-економічний відділ, посадові інструкції працівників та інші документи. Деяка інформація була отримана в процесі співбесід із працівниками підприємства.

Апробація результатів роботи. Основні положення кваліфікаційної роботи опубліковано в Науковому віснику Одеського національного економічного університету (Одеса, 2024), доповідались автором та обговорювались на IV Підсумковій науково-практичній студентській конференції ОНЕУ «Сучасні виклики економіки» (Одеса, 2024), Ukraine Digital Science Conference за підтримки німецького університету Міттвайда (Онлайн, 2023), VII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку» (Київ, 2023), IX Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації» (Одеса, 2023), XII Міжнародна конференція «Економіка підприємства: сучасна проблема теорії і практики» (Одеса, 2023), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Шістдесят шості економіко-правові дискусії» (Львів, 2022).

ВИСНОВКИ

Отже, людський ресурс є одним із найголовніших ресурсів підприємства. Ефективне використання робочої сили є критичним фактором для досягнення конкурентної переваги і підвищення продуктивності. Використання трудових ресурсів має відповідати цілям організації, не ігнорувати інтереси працівників і відповідати трудовому законодавству. Після цього слід шукати шляхи покращення формування та використання трудових ресурсів. Підприємства повинні бути зацікавлені в якнайшвидшому усуненні недоліків у роботі своїх працівників. Так як, це сприятиме підвищенню продуктивності праці, а отже, і результативності діяльності підприємства.

В теоретичній частині було розглянуто поняття персоналу та його роль на підприємстві, структура персоналу та підходи до його класифікації, а також описано сучасні підходи до оцінки ефективності використання персоналу.

Дослідження щодо підвищення ефективності використання трудових ресурсів було проведено на базі підприємства ТОВ «БМУ-3». Це відома компанія-забудовник у місті Вінниця. Завдяки цьому підприємству місцеві дізналися, що таке якісне будівництво житлових будинків. Фірма вже побудувала найкращий житловий район “Поділля” та продовжує займатися будівництвом житлового району “Академічний”. Компанія функціонує на ринку більше 38 років.

На сьогоднішній день, райони побудовані ТОВ «БМУ-3». мають повний будівничий цикл, тобто компанія не являється вертикально-інтегрованою. Підприємство може виробляти будівничі матеріали, проектувати та будувати. І будувати може майже все, крім мостів.

Була здійснена оцінка діяльності ТОВ «БМУ-3». та проведений аналіз ефективності персоналу. Спостерігається, що у 2021 році компанія отримала прибуток, проте у 2022 році всі фінансові показники стали збитковими, що було спричинено початком війни. У 2023 році ситуація стабілізувалася, і фінансові показники знову стали позитивними. Звертаючи увагу на аналіз ефективності персоналу, то було проаналізовано продуктивність персоналу, динаміку витрат

на оплату праці, рентабельність фонду заробітної плати та коефіцієнт випередження. Усі ці показники допомогли в наданні рекомендацій щодо підвищення ефективності використання робочої сили на підприємстві.

Методи підвищення використання робочої сили включають ряд заходів та стратегій. У третьому розділі були розроблені заходи з покращення мотивації працівників та з автоматизації процесів задля збільшення продуктивності персоналу.

Було описано існуючі мотиваційні методи на підприємстві ТОВ «БМУ-3» та надано рекомендації. Першою рекомендацією є впровадження платформи, на якій працівники отримуватимуть бонуси за досягнення певних цілей, завершення проєктів або виконання завдань вчасно та з високою якістю. Така платформа сприятиме гейміфікації робочого процесу та підвищенню зацікавленості персоналу.

Крім того, був розроблений метод із запровадженням технологій для підвищення використання персоналу. Запропонований рекомендаційний захід - це застосування будівельних інформаційних систем (BIM). BIM дозволяє побачити, як буде виглядати будівля, на ранніх етапах проєктування. Програма також допомагає виявити проблеми ще до того, як вони стануть дорогими в усуненні.

Отже, було вивчено теоретичний матеріал, проведено аналіз ефективності використання персоналу на ТОВ «БМУ-3» та здобуто практичні навички з метою знаходження шляхів підвищення продуктивності персоналу. Ефективне використання робочої сили потребує комплексного підходу та врахування різних факторів, як економічно-правових, морально-стимулюючих та соціально-психологічних.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Палеха Ю. І. Менеджмент персоналу: навч. посібник. К.: Вид-во Ліра-К, 2015. 338 с.
2. Назарова Г. В. Економіка праці: навч. посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2019. 330 с.
3. Ільїч Л. М., Акіліна О. В. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підр. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Київський ун-т ім. Бориса Грінченка. 2020. 952 с.
4. Синяєва Л. В., Нестеренко С. А, Бочарова Н. О., Плотніченко С. Р., Нестеренко О. М., Ярчук А. В. Економіка сучасних соціально-трудова відносин: навч. посібник. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт». 2018. 204 с.
5. Іляш О. І., Черненко Н. О., Шевчук О. А., Трофименко О. О., Гринкевич С. С., Глущенко Я. І. Економіка праці і соціально-трудова відносини. Київ: «Політехніка». 2023. 371 с.
6. Назаренко А. С., Корзун І. П. Визначення поняття персонал підприємства та основні теоретичні підходи. *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер.: Економіка і управління.* 2015. №33. С. 293-298. URL: [\[PDF\] irbis-nbu.gov.ua](#)
7. Климчук А. О. Аналіз наукових підходів до проблем управління персоналом підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2016. №1 . С. 42-45.
8. Балановська Т. І., Гоголя О. П., Драгнева Н. І., Драмарецька К. П, Троян А. В. Управління персоналом: навч. посібник. Київ: ЦП «КОМПРИНТ». 2018. 417 с.
9. Олійник О. С. Формування, розвиток та ефективність використання персоналу підприємства. *Науковий огляд.* 2016. №5. С. 26.
10. Шаповал О. А. Теоретичні аспекти системи мотивації праці персоналу підприємства. *Молодий вчений.* 2016. №4. С. 220-223.

11. Русінко М. І., Судакова О.І., Ларченко Г. О. Еволюція поняття персонал підприємства та теоретичні підходи до його визначення. *Ефективна економіка*. 2015. №3. URL: [\[PDF\] irbis-nbu.gov.ua](#)
12. Гринько Т. В., Гвініашвілі Т. З., Піпкіна А. Є. Роль персоналу у процесі управління розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. №44.
13. Knoepfel P. Personnel. *Public Policy Resources*. Bristol, UK: Policy Press. 2018. №8.
14. Олійник А. С., Вельбой М. Б., Лук'яновець Н. М. Роль персоналу та виробничих витрат при ефективному управлінні підприємством. *Агросвіт*. 2021. №7-8. С. 94-102. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/7-8_2021/15.pdf
15. Арапова О. М., Горицька К. М. Конкурентоспроможність персоналу та її значення у діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. №7.
16. Сазонова Т., Олійник А., Олійник Є. Розвиток персоналу як елемент соціальної безпеки підприємства: монографія. Управління безпекою XXI століття: національна та геополітична. Чехія, Прага. 2020. №2. С. 441—446.
17. Шубалий О. М., Рудь Н. Т., Гордійчук А. І., Шубала І. В., Дзямучич М. І., Потьомкіна О. В., Середа О. В. Управління персоналом : підручник. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ. 2018. 404 с.
18. Ковальська Л. Л., Кривовязюк І. В. Економіка підприємства : підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/%21%20підручник%20ЕП%20ПТБ>.
19. Невідома К. О., Невидомая Е. А. Класифікація персоналу торгового підприємства з метою оцінювання праці працівників торгівлі на основі КРІ. 2021.
20. Бортнік С. Стратегічне управління розвитком персоналу підприємства та сучасні підходи до оцінювання його рівня. *Економіка та управління підприємствами*. 2015. №2. С. 33-38. URL: <https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/345/291>

21. Дучинська Н.І, Чайка Ю.М., Дронова Т. С. Оцінка ефективності використання трудових ресурсів в агропромисловому комплексі України. *Розділ 1. Теоретико-методологічні засади функціонування та управління економічними системами в сучасних умовах господарювання.* № 47. 2019. URL: [\[PDF\] wunu.edu.ua](#)
22. Адвокатова Н. О. Управління витратами та оптимізація їх структури-напрямок щодо удосконалення господарської діяльності підприємства. *Економічні інновації.* 2015. С. 7-12.
23. Бойчик І. М. Економіка підприємства: підручник. / І. М. Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. 378 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/12571/1/ЕП-ПІДРУЧНИК%201%20файл.pdf>
24. Богацька Н. М., Гендега А. А. Фактори впливу на трудові ресурси підприємства. Міжнародний журнал. Логос.онлайн. 2020. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.31.html>
25. Махначова, Н. М., Семенюк І. Ю. Чинники та фактори впливу на ефективність використання трудових ресурсів підприємства. Економіка і суспільство. 2017. № 8. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/54.pdf
26. Офіційний сайт ТОВ “БМУ-3”. URL: <https://bmu3.koncern-podillya.com.ua>
27. Пакет форм фінансової звітності від ТОВ «БМУ-3» за період 2021 - 2023 років.
28. Програма кредитування доступного житла. ЄОселя – Головна сторінка. URL: <https://eoselia.diia.gov.ua/#start>
29. Всі забудовники Вінниці – рейтинг будівельних компаній 2024 – DIM.RIA. URL: https://dom.ria.com/uk/zastroishchiki-vinnitsa/?r_source=g_ads&r_medium=pmax&r_campaign=performance_max_newbuildings_vinnitsa&r_options=paid&r_audience=ppc_buyers_newbuilding_s&r_project=newbuilding&gad_source=1&gclid=CjwKCAiA0bWvBhBjEiwA

[tEsoW2o9Dk005KxG5GHCJI7Tc3UT5LnadXIHcnlBjmUbVI81zEAeXSY7wRoCFtcQAvD_BwE](https://www.analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/256-pokaznik-potochnoji-likvidnosti-pokaznik-pokrittya)

30. Кобилецький В. Р. Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття). *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/256-pokaznik-potochnoji-likvidnosti-pokaznik-pokrittya>
31. Кобилецький В. Р. Коефіцієнт швидкої ліквідності (коефіцієнт термінової ліквідності). *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/252-koefitsient-shvidkoji-likvidnosti-koefitsient-terminovoji-likvidnosti>
32. Кобилецький В. Р. Коефіцієнт абсолютної ліквідності. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/250-koefitsient-absolyutnoji-likvidnosti>
33. Соколов А. В. Формування системи мотивації персоналу компанії. *Економічні науки*. 2015. № 14. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_14/102.pdf
34. Netpeak : веб-сайт. URL: <https://netpeak.net/uk/ua/>
35. Zippia. 25 gamification statistics [2023]: facts + trends you need to know. URL: <https://www.zippia.com/advice/gamification-statistics/>
36. Переваги використання BIM для будівельної індустрії України. URL: <https://www.builditlab.org/news/perevagi-vikoristannya-bim-dlya-budivelnnoyi-industriyi-ukrayini>
37. Сльота М. І. Впровадження BIM-технологій на підприємствах будівельної галузі. *Стратегії підприємницької діяльності в інтересах сталого розвитку малого і середнього інноваційного підприємництва* : зб. наук. пр. Харків, 2020. 229 с. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/16.11.2020/16.11.2020.pdf>